

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre — — — 16 kor.
 Negyedévre — — — 4 «
 Helyben háshoz fordva:
 Egész évre — — — 20 kor.
 Negyedévre — — — 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — — — 24 kor.
 Negyedévre — — — 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 szombatnap utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.
 A szerkesztőség kódiratok visszaküldésére
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.
 Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.
 Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, június 8.

A viszonyosság.

(K. Ö.) Ausztria azért ellenzi a magyar vámtarifa törvénybe iktatását, mivel szerinte ez megsérti a viszonyosságot, mely a gazdasági szövetség alapját képezi.

Azóta, hogy Ausztriával közös vámterületet alkotunk, Ausztria minden tiltakozásunk dacára folyton folyvást vétett a viszonyosság ellen. Mint erősebb fél, semmibe se vette a kiegyezés szellemét és a külföldi bevittel mezőgazdasági érdekeink ellen tört. Már ezen az alapon is egyszerűen napirendre térhetnénk Ausztria jajveszékeltése felett.

De másról van itt szó. Ausztria attól tart, hogy az önálló magyar vámtarifa a gazdasági egyöntetűség meglazítására fog vezetni. Ez igaz és ezt mi is tudjuk. De éppen erre törekszünk. Sőt többre is. Nemcsak lazítani akarunk a gazdasági köteleken, hanem azt a megfelelő előkészület után széttegni. Erre jogot ad nekünk az 1867. évi XII. t.-cz és az 1899. évi XXX. t.-cz.

Nem látjuk azonban be, hogy a közös autonóm vámtarifának mint önálló magyar vámtarifának törvénybe cikizése mennyiben sértene a kiegyezésben vállalt viszonyosságot. Hisz miről van szó? Szó van közjogi követelményeink-

nek megfelelő jogállapotnak kidomborításáról, ami nem sérti a viszonyosságot, mert a szabad és korlátlan forgalom Ausztriával ennek dacára is megmarad. Es megmarad mindaddig, míg az önálló vámterület tényleges állapota be nem következik. Ez bekövetkezhetik 1917-ben, de esetleg előbb is, 1907-ben.

A magyar vámtarifának becikkelyezése mellett is kevesebbet kapunk, mint amit az 1899. évi XXX. t.-cz. biztosít számunkra. Joggal reméltük, hogy 1908. január elsején áttérhetünk az önálló vámterületre és most elég lojalissak vagyunk a kereskedelmi szerződéseket, melyek 1917-ig megkötik a kezünket, elfogadni és jóváhagyni. A viszonyosság megsértéséről csak akkor lehetne szó, ha nekünk más autonóm vámtarifánk lenne, mint Ausztriának és ha a magyar vámtarifa valamiképpen korlátozná a szabad forgalmat. Minderről azonban nincsen szó.

Hogy Ausztria mégis a viszonyosság megsértéséről panaszkodik, annak az oka, mert önállósítási törekvéseinkben a magyar autonóm vámtarifában az első lépést látja, mely maga után vonja a többi.

Nevezetesen a készfizetések felvételét, a magyar nemzeti bankot, a magyar blok kiharítását a közös államadósság összegéből és végül a gazdasági különválást külön gazdasági külképviseleti szervekkel s külön diplomáciai képviselőkkel.

Igy hiszik az osztrákok a jövő kialakulását. De mi lesz akkor az osztrák iparral, mely a biztos magyar piac birtokában megfedkezett más piacok biztosításáról és energiáját elvesztette. Hatalmas ipari válság fog Ausztriában bekövetkezni, míg annyira összeszedi erejét, hogy a keleten a német és angol iparral sikerrel versenyezhesen.

Nem, ezt nem lehet tűrni, mondják. Azért képez a magyar autonóm vámtarifa viszonyossági sérelmet. Hiszen ha ez igazán autonóm »magyar« vámtarifa lenne, akkor lenne okuk a panasza, de így, mikor szótól-szóra ugyanaz, melyet az osztrákok a magok tetszésére, mint közös autonóm vámtarifát megcsináltak, mindig csak mi vagyunk a vesztesek.

Azulán, ha törvénybe iktattuk a magyar vámtarifát, önállóan fogunk tárgyalni a még megkötendő kereskedelmi szerződéseknél.

És ha önállóan kötjük meg pl. Szerbiával, ez semmiképp sem fog zavart okozni a kereskedelmi viszonylatokban, sőt tisztázni fogja a helyzetet és egy igazi magyar autonóm vámtarifa birtokában sokkal jobb kereskedelmi szerződéseket fogunk kötni, mint most, mikor szabad elhatározásunkat, az osztrák ipari érdekek hátrányosan befolyásolják.

A viszonyossági sérelem dacára is haladunk a magunk útján, aszerint amint azt közgazdasági érdekeink megkövetelik.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Egy nagyreményű gyermek.

Irtá: Alphonse Crozière.

Férj.

Feleség.

Gyermekük: Tódor, hétéves.

Férj. Mondd, hát igazán daczolsz és nem jössz Feri bácsihoz látogatóba?

Feleség. Mondtam már egyszer, hogy nem megyek!

Férj. Jó; akkor elviszem magammal a gyermeket.

Feleség. Nem, te nem fogod őt a te családbodba elvezetni. Itthon marad velem.

Férj. Ejha! Hát ugyan ki az ur a házban?..

Tódor velem fog jönni. Tódor gyere...
Feleség. Tódor, itt maradj!

Férj. Tódor, apádra hallgass, mert különben... (Megfenyegeti.)

Feleség. Tódor, annyit mondd neked, ha egy lépést is teszel, csufol megjáród.

Tódor mozdulatlanul áll a helyén és szótlanul hol apjára, hol anyjára néz.

Férj. Végre is Tódor, hallottad mit parancsoltam neked?

Feleség. Tódor, tudod, hogy mit mondtam!

Férj. (haragosan megragadja a gyermeket a kezénél és megrázza.) Teringettél! Hát?...
&C. »HABIG« s »BORSALINO« kalapokban egyedüli raktár.

Tavaszi angol mellényekben, felöltőkben,

gummi kabátokban nagy választék.

Folytonos ujdonságok nyakkezdőkben.

Feleség (megfogja a gyermek másik karját és magához vonja; majd az urához fordulva.) Mondtam már egyszer, hogy nem fogod őt magaddal vinni. Nem akarom, hogy a fiam, a kibe annyi fáradsággal oltottam bele a családomban tradícióinak megfelelő nevelést, a te atyafiaid körében, a hol az erény és a jó mód ismeretlen fogalmak, rossz szokásokat sajátítson el. Azt akarom, hogy gyermekem jó nevelése csorbítatlan maradjon és...
Tódor (a kit közben ide-oda ránczígáltak, türelmetlenkedni kezd — Jaj!... Jaj! Engedjetelek... Hát meddig fogtok még belém kapaszkodni? Hisz kirázzátok belőlem a lelket!

Az asszony hirtelen rántással magához ragadja a gyermeket és karjaiba zárja.
Feleség (diadalittasan elővesz két sous-t). — Nesze Tódor, ezt neked adom és remélem, hogy jó és szófogadó leszel ezután: engedelmes légy, érted?

Tódor. Köszönöm, mama!
(Egy pillanat múlva egyszerre nekiszalad a nyitott ablaknak, felkapaszkodik és átugrik rajta.)
Azzal a szomszéd házban levő csemegekereskedőhöz fut, de utközben atyjával találkozik, aki haragjában elhatározta, hogy egyedül megy látogatóba.

Tódor. Papa, itt vagyok. En szeretnék ám veled menni.
TAVASZI UJDONSÁGOK megkezdtek
ROTH M. utóda kalap s őr dívat üzletébe.
Férfi fehérneműk méret után a leggyorsabban és a legizlésesebben készíthetők!

Az apa (akinek felvidul az arcza): Ah! Kedves gyermekem; ugy, ugy, endedelmeskedni kell a papának...
Tódor (naivan): A mama négy sous-t adott, hogy maradjak otthon. Hát te mennyit adsz, ha veled megyek?

Az apa (mosolyog a gyermek kópéságán.) Két sous-val többet; jó lesz! (Elővesz hat soust.)
Tódor. Köszönöm, papuskám. (Magában.) Hat meg négy, az tíz... A mama ki fogja kerekíteni...
Tódor. Papa!

Az apa. Mit akarsz, fiacskám?
Tódor. Rosszul érzem magam. Te és a mama annyira össze-visszarázattok, hogy még most is szédülök bele. Félek, hogy mindjárt eldülök.
Az apa (nyugtalanul.) Akkor, drága kis fiacskám jobb lesz, ha szépen hazamegy.
Tódor. Igen, papa, megyek. Pá, apuskám. (Ficzkándozva visszafelé indul.)
Az apa. Azután el ne csavarogjál az uton... Ah! Hiszen már messze jár...
Tódor (hazaérve anyját izgatottan találja. Félve közeledik anyjához, a ki fenyegetőleg int felé.) Képzeld csak mamuskám, az utcán találkoztam a papával, aki erőnek erejével két sous-val többet akart adni, mint amennyit te adtál, csak hogy vele menjek. De én szót

A világhírű »Fownes« angol és különleges női franczia keztyűkben, továbbá »Humanic« védjeggyel ellátott amerikai cipőkben, különleges angol s pesti cipőkben egyedüli raktár.

Képviselőválasztás Nagyváradon.

— Junius 21-én. —

Nagyvárad város központi választmánya tegnap állapította meg, mikor lesz az új képviselőválasztás Nagyváradon.

A választmány úgy látszik, azt akarja, hogy mielőbb keresztül essünk a választás izgalmain s ezért igen rövid időre szabta a választás napját, június 21-ére tűzvényt azt ki.

Ezt csak helyeselni lehet. Essünk át mielőbb a választással járó kellemetlenségeken, Minden választás bizonyos torzalkodással jár, ha csak nem egyhangulag megy végbe. Cél-szerű ezért, ha minél kevesebb idő marad arra, hogy a polgárok között esetleg gyűlölet vagy meghasonlás keletkezhesse.

A jelöléseket még senki sem tudja, de előreláthatólag küzdelmes lesz a legújabb nagyváradai választás. A város polgárságának érdeke kívánja, hogy ez a küzdelem, ha lesz is, minél simábban, nyom nélkül érjen véget.

A központi választmány ülésén Rimler Károly polgármester elnöklété alatt Hlatky Endre, dr. Hoványi Géza, dr. Molnár Imre, Mezey Mihály, Rádl Ödön, Reismann Mór, Szokoly Tamás, dr. Friedländer Sámuel és dr. Istvánffy István előadó volt jelen.

Első sorban felolvasták a képviselőház elnökének leiratát, amelyben felhívja a központi választmányt a képviselőválasztásra vonatkozó intézkedések megtételére.

A választmány a választás határidejét június hó 21-re, csütörtökre tűzte ki, a Saszálloda helyiségébe, ahol eddig is tartattak a választások.

A választás vezetésére ugyanazokat a férfiakat küldték ki, akik a legutóbbi választásnál fungáltak. Nevezetesen:

akartam neked fogadni és gyorsan haza szálltam.

Az anya (fölvizulva.) — Ah, ezt már szeretem! Ilyennek is kell lenned mindig, Tódorkám. Minthogy nem akarom, hogy károsodjál, nesze, én odaadom neked azt a hat sous-t, amit apád akart neked adni. Nesze, itt van egy új csillogó ötvencentime-os és most add vissza az én négy sous-mat.

Tódor. — Ah! Csakhogy már elköltöttem ám. Majd máskor levonod . . .

Az anya (félre.) Milyen kópé ez a fiu! . . . Az apa (magához inti a gyermeket). Nohát, még mindig rosszul érzed magad?

Tódor. Nem, már egészen elmúlt csak . . . Az apa. Csak?

Tódor. Hát nem tudod? . . . No hát mikor a mama megtudta, hogy te hat sous-t adtál nekem, elvette tőlem a pénzt, azt a négy sous-t pedig, amit a mama adott, elköltöttem . . . (Sírni kezd.) Brühühü . . .

Az apa. Az nagy baj. No de ne busulj, te kis tacska. Nesze itt van tíz sous; fogd és ne sírj.

Tódor. Köszönöm szépen, apuskám; de igérd meg, hogy nem szólsz egy szót sem a mamának, mert különben kikapok tőle.

Az apa, Ne félj, fiacskám. (Félre.) Nagyszerű egy gyerek!

Tódor (félre). Négy meg hat az tíz; tíz meg tíz az husz; husz meg tíz, harmincz . . . No bizony hiába csufofódnak a szomszédok, hogy úgy bánnak velem mint a mostoha gyermekkel!

Azzal ugrándozva kiszaladt a szobából; a pénzt a zsebébe csuszattja és attól tartva, hogy anyja nem engedné meg, hogy egyszerre elköltse észrevétlenül kisompolyog a kapun és egyenesen az Olcsó Jánoshoz szalad.

Választási elnök és az I. küldöttségél szavazatszedő elnök lesz: Mezey Mihály, választási jegyző dr. Istvánffy István; helyettes választási jegyző dr. Fráter Pál. Helyettes választási elnök és a II-ik küldöttségél szavazatszedő elnök Sulyok István. Helyettes szavazatszedő küldöttségi elnökök Mihelyi Adolf és dr. Stocker József; helyettes küldöttségi jegyzők dr. Teleszky Béla és Balogh Károly.

Az I. küldöttségél szavaznak: Olaszi, Vencze és Csillagváros; a II. küldöttségél: Ujváros, Külváros és Váralja szavazó polgárai.

Az I. küldöttségél Olaszi, a II-ik küldöttségél Ujváros kezdi a szavazást.

A választás ügyében a függetlenségi és 48-as párt ma délután ülést tart, melyre vonatkozólag a következő meghívást bocsátották ki:

Meghívás!

A nagyváradai függetlenségi és 48-as párt választmánya ma, június 9-ikén délután 6 órakor a 48-as népkör helyiségében gyűlést tart, melynek tárgya a képviselőjelölés ügyében kiküldött bizottság jelentése és javaslata lesz. Felkérem a választmány t. tagjait, hogy a gyűlésen — tekintettel az ügy fontosságára — lehetőleg teljes számban megjelenni sziveskedjenek.

Hazafias üdvözléssel:

Dr. Adorján Emil,
helyettes pártelnök.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, jun. 8.

Az ülés kezdete 10 órakor.

Elnök: Justh Gyula.

A kormány részéről jelen van: Wekerle Sándor.

Elnök: Pildner képviselő szabadságot kér. Bemutatja a képviselőház pénztárának jelentését. Kiadatik a bizottságnak.

Haviar Dániel előadó jelentést tesz arról, hogy az igazságügyi bizottság átvizsgálta az igazságügyminiszter által benyújtott javaslatot.

Medakovic esküje.

Elnök: Jelenti a Háznak, hogy Medakovic Bogdán, mint az összeférhetetlenségi bizottság tagja, még nem tette le az esküt. Miután Medakovic csak gyengén tudja a magyar nyelvet . . .

Egy hang: Miért nem tanulta meg! (Zaj.)

Elnök: Miután a házszabályok megengedik, hogy a horvát képviselők a közös országgyűlés tárgyalásain a horvát nyelvet is beszélhessék, ennél fogva úgy intézkedett . . .

Közbeküldés: Sajnos!

Elnök: . . . hogy az eskümintát mondatonként magyarul s utána horvátul olvassák fel előtte s utána ő horvátul mondassa. (Zaj.) Nem azért mondja ezt el, hogy kritika tárgyává tegyék, hanem azért, mert az első eset ez a képviselőházban s valami modus procedendit meg kellett állapítani. Felhívja Hammersberg Lászlót, hogy olvassa a magyar szöveget, Haramboviscs Agost jegyzőt pedig, hogy a horvát szöveget olvassa föl.

Madakovic Bogdán jelentkezik s leteszi az esküt; az utolsó mondatot magyarul mondja: Isten engem úgy segítjen! (Éljenzés.)

Elnök ezután felolvasta a kifogásolt mandátumokat, majd a kettős mandátumokat. Aztán a jegyző felolvasta a végleg igazolt képviselők névsorát.

Munkarend.

Ezután Wekerle miniszterelnök javasolja, hogy a Ház máától kezdve a delegációk ülése alatt ne tartson érdemleges ülést, csupán a jövő héten egyet, melyen a miniszterelnök exposéját elmondja, de ez sem lesz érdemleges ülés, mert határozatokat ezen nem hozhatnak.

Elnök: Ehhez azzal a módosítással járul hozzá, hogy holnap még érdemleges ülést tartsanak, melynek napirendjére az interpellációs könyv felolvasását és a 9 naplóbiráló bizottság tagjainak megválasztását javasolja. Együttal felhatalmazást kér, hogy az elnapolás ideje alatt esetleg megürülő mandátumokra nézve intézkedhessék. Ezzel a mai ülést 11 órakor bezárta.

A főrendiház ülése.

Elnök: Desseffy Aurél gróf. Megemlékezik, hogy a király 39 éve uralkodik. Kéri, hogy ez jegyzőkönyvileg örökíttessék meg. Aztán a madridi merényletről emlékezve meg, s efelett a főrendiház megbotránkozását fejezi ki. Aztán a bizottságok megalakulásáról szóló jelentéseket terjesztik elő. Aztán a képviselőház átiratát olvassák föl az Erzsébet királyné szoborbizottság és a függő államadóságok megvizsgálására kiküldött bizottságok jelentéséről. Aztán a kvótabizottság tagjainak megválasztásáról szóló jelentését a képviselőháznak olvassák fel. Aztán a kvótabizottság 5 tagját választják meg. Közben elnök az ujoncz- és indemnitási javaslatok megszavazásáról szóló képviselőházi jelentéseket terjeszti elő.

Csathó Ferencz egy sürgősségi indítványt tesz. A képviselőháztól megszavazott törvényjavaslatok mielőbbi letárgyalására vonatkozik sürgősségi indítványa. Kéri azok nyombani tárgyalását. Elfogadják, mire nyomban megkezdik az indemnitási, ujonczmegajánlási és a külkereskedelmi viszonyok rendezéséről szóló javaslatok tárgyalását.

Keglevich Gábor gróf háláját fejezi ki, hogy a nemzet a jogfolytonosság útjára lépett. A kormány tagjaiban garanciát lát a jövőre nézve. Óhajtja, hogy a király és a nemzet közti egyetértés mindig meglegyen, A javaslatokat elfogadják.

Aztán a javaslatokat egyhangulag elfogadják általánosságban.

Következik a részletes tárgyalás. Valamennyi javaslatot részleteiben és vita nélkül elfogadják.

A kvótabizottság tagjai lettek: Dániel Ernő báró 42 szavazattal, Harkányi Frigyes báró 43 szavazattal, Hegedüs Sándor 43 szavazattal, Majláth József gróf 43 szavazattal, Fallavicini Ede örgróf 43 szavazattal.

Ezután gróf Apponyi Lajos mint a köz-igazgatási fegyelmi bizottság tagja leteszi az esküt.

Teleky József gr. ugyanilyen minőségben leteszi az esküt.

Keglevich Gyula gr. szintén.

Az új korszak.

Elérkeztünk a delegációk küszöbéhez. Minden más itt is, mint régen volt. Más a szellem, mások az emberek.

Tegnap délután 6 órakor a miniszterelnökség palotájában a delegációkat megelőző utolsó minisztertanács folyt le. Valamennyi miniszter részt vett benne, a még mindig gyöngélgendő Polónyi kivételével. A tanácskozási ebéd követte.

Wekerle ma reggel Bécsbe utazik, kíséretében lesz Zichy Aladár gróf öfelsege személye körüli és Jekelfalussy Lajos honvédelminiszter.

A magyar delegátusok tegnap a Házban gyűltek össze tanácskozásra. Délelőtt a függetlenségi párt külön értekezletet tartott. Zichy Jenő gróf elnökölt.

Délután 2 órakor az összes delegátusok együttes értekezletet tartottak a miniszterelnök és a miniszterek részvételével. Az értekezleten Zichy Jenő gróf a függetlenségi párt nevében az ügyrendet kifogásolta s annak megváltoztatását kívánta. A pártközi konferencia erre székebbkörű bizottságot küldött ki, amelynek tagjai lettek: *Rakovszky István, Holló Lajos, Semsey László és Edelsheim-Gyulay Lipót* báró.

Hir szerint nyílt kérdésnek hagyták a delegációkat megnyitó trónbeszédet a Burgban való megjelenést.

A magyar delegátusok egyébként szintén ma reggel utaznak Bécsbe, ahol délután 3 órakor a Magyar Házban előértekezletet tartanak. Délután 4 órakor lesz a megalakulás *Bohus Zsigmond* báró korelnöksége mellett. A magyar delegáció elnöke *Esterházy Miklós* herceg lesz. Alelnökül *Szell Kálmán* jelölték, aki azonban nem fogadta el a kandidálást. Azzal tért ki előle, hogy nem a többségi párt tagja. *Szell* visszavonulása után alelnökül *Batthyány Tivadar* gróftól jelölték. A külügyi bizottság elnökéül *Zichy János* grótot szemelték ki, aki azonban nem fogadta el a jelölést. A hadügyi előadó *Hoitsy Pál* lesz.

A közös budget előre láthatólag nem fogja túllépni a rendes költségvetéseknek a méreteit.

Tegnap alakult meg a Ház kvótabizottsága. Elnöke *Szell Kálmán* lett, előadója *Földes Béla*.

Bár a képviselők munkásságának javarészt tegnap a delegációk előkészületei foglalták le, jutott emellett idő arra is, hogy a Ház egyéb bizottságai ülésezzenek a szükséghez képest.

A föllirati bizottság befejezte tanácskozását. A föllirat címzését így állapította meg: — *Császári és apostoli királyi Felség! Legkegyelmesebb Urunk, Királyunk!*

A megszólításban a *»Királyunk«* címzés ujeletű. Egyenesen a függetlenségi párt kívánására irták a föllirat élére. A függetlenségi párt részéről a javaslat tárgyalásakor *Babó Mihály* külön is föl fog szólni a Házban, hogy kijelentse, a párt csakis rendkívüli helyzetre tekintettel fogadta el a címzést jelen formájában. A föllirat tervezetét *Ballagi Aladár* ismerteti a mai ülésen.

Ugyancsak tegnap ülésezett a Ház zárszámadásügyi bizottsága is, *Hentaller Lajos* elnöklésével. A bizottság megválasztotta az egyes tárczák előadóit. Az általános zárszámadások s a pénzügyi tárcza előadója: *Faskasházi Fischer Zsigmond*, belügyi előadó: *Gothard Sándor*, földmivelésügyi: *Éber Antal*, kultusz: *Pisetóry Mór*, a latere: *Hencz Károly*, igazságügyi: *Keresse György*, honvédelmi tárcza: ifju *Wekerle Sándor*, kereskedelem: *Lindner Gusztáv*, horvát-szlavon-dalmát minisztérium: *Lányi Mór*.

A bizottság elhatározta, hogy az ex-lex állapot pénzügyeire nézve majd csak az 1905-ik évi költségvetés tárgyalásakor fog nyilatkozni. A bizottság tanácskozásán jelen volt *Kossuth, Andrássy és Popovics*.

Az 1906-ik évi költségvetés is elkészült. A kormány minden kiadást valamennyi tárczánál a minimumra redukált. A költségvetés föntartja az államháztartás egyensúlyát és nem zárul deficittel. A kormány reméli, hogy a Ház a költségvetéssel július derekáig végez.

Az új korszakot legjobban az osztrákok

ellenzékeskedése értékeli. Beck Vladimir báró tegnap az osztrák urak házában mutatkozott be s programbeszédében nagyjából ugyanazt mondotta el, amit a képviselőházban. Erősen támadta a magyar kormány álláspontját, amely szerinte nem respektálja a viszonyosságot. Kossuth nyilatkozatát a vámszövetség negációjával, szintén helytelenítette. A magyarelles paszuszusok figyelemmel találkoztak és helyeslést váltottak ki. No persze. Dehát csak hadd haragudjék Ausztria. Haragja jelzi, hogy jó uton vagyunk.

Stokker nyilatkozata.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

A Szabadság és Nagyvárad Napló tegnapi számában a függetlenségi és 48-as párt választmányának szerdai gyűléséről megjelent tudósítás csekély személyemmel is foglalkozván, oly módon tárgyal rólam, hogy azt még sem hagyhatom szó nélkül, noha a hírlapi polémia-
nak absolute nem vagyok barátja. Míg a Nagyvárad, Tiszántul és Nagyvárad Friss Ujság egészen korrekten röviden leközlök a gyűlés eredményét, addig a fenti két lap jónak látja, hogy a közlemény keretében üssön egy jót rajtam is, pártomon is.

A Szabadság részéről értem, hogy örülne, ha a 48-as párt csakugyan bomlásnak indulna; értem a lap politikai irányának közelebbi múltjából, nem a legrégebbiből, amikor még 48-as ujság volt. A Nagyvárad Napló részéről is értem, ha rajtam egyet ütni kíván, értem már csupán azon szoros baráti, intim viszonyból is kifolyólag, mely e lap szerkesztőjét az én volt ugrai választási ellenfelemhez, dr Halász Lajos urhoz fűzi. — De nem helyeslem, ha rólam vagy bárkiről oly modorban írnak, mely önzelenül, hogy nem felel meg a valóságnak, egyenesen arra czéloz, hogy a nagyközönséget az rovásomra félrevezesse. — Engedtessek meg tehát nekem, hogy magamat és eljárásomat a hírlapolvasó közönség előtt is igazolhassam az alábbiakban.

Nem igaz, hogy én azért mondtam le a párt alelnökségéről, mert ellenem a választásokból kifolyólag kizárási indítvány adatott volna be.

Ilyen indítvány beadva nem lett. Hetekkel ezelőtt hallottam sőt olvastam is ilyesfélét; és akkor éppen azért nem mondtam le. Mert el voltam határozva, hogy ezen indítványnak, úgy benyújtóját, mint esetleges megszavazóit a lehető legerősebb alakban fogom kioktatni arra nézve, hogy egy ilyen indítvány benyújtása és megszavazása a legdurvább becsületsértés az ellen, kiről szó van; és hogy én ellenem ilyesmit senki ember fia büntetlenül elkövetni nem fog mindaddig, amíg én mozogni bírok.

Mikor az afféle hírléles teljesen megszűnt; mikor tehát lemondásom nem kelthette azt a látszatot, mintha én gyáván ki akarnék térni a meggyalázó kizárástól, csak akkor irtam meg és küldtem el lemondó leveletem.

Ehhez indokolt felhoztam — a történeteknek megfelelően — az utóbbi időkben engem ért kritikán aluli támadásokat és pártom elnökének velem szemben tanúsított viselkedését.

Látható ebből, hogy lemondásom indoka mi volt. És miután engem alelnökké nem a pártelnök, vagy egy-két más ember bizalma tett, hanem elvtársaim összesége, azon fényes elégtétel után, melyet a választmány nekem szerdai ülésén adott, nem lehet más szavam, mint a hála és köszönet kifejezése annak kijelentésével, hogy megmaradok helyemem annak dacára is, hogy intranzigens magatartásom elvtársaim közül egy néhánynak esetleg nem tetszik.

Ami a cikkekben ellenem a felhozott klerikalizmus vádját illeti, erre nézve is van néhány szavam.

Első sorban is azt szeretném megtudni

a cikkeknek általam nem tisztelt íróitól — esetleg írójától, hogy mi az a klerikalizmus?

Mert kénytelen vagyok beismerni, hogy én ezt a fogalmat nem ismerem. Másodszor: ha megmagyarázzák ezt nekem, akkor mondják meg azt is, hogy miért vagyok én klerikalizmus? Talán csak nem azért, hogy soha életemben nem voltam más, mint törhetetlen, megalkuvást nem ismerő 48-as?! Harmadszor: honnan van az, hogy ezt a borzasztó állítólagos bűnomet eddigelé nem fedezték fel sem elvtársaim, sem politikai ellenfeleim és csak most használják fel ezt a jelszót ellenem nem tisztességes kortesfegyverül? Avagy talán már maga az is halálos bűn Nagyváradon, ha valaki katolikusként születik? Én nem tartom annak! És semmiféle vallást sem tartok annak... csakis a vallástalanságot, az atheizmust.

Természetes dolognak tartom én az élet mindennemű harczeit, tehát a választási harcot is. És csak egy kikötésem van: nem tisztességes fegyverek használata még a választási harcban is tilos. És én abban a véleményben vagyok, hogy tisztán pártpolitikai, avagy személyi kérdésekből vallási kérdést csinálni; taktikai czélból valakit alaptalanul gyanúsítani, a nagyközönség egy része előtt ily alapon gyűlöletessé tenni akarni: ez már a nem tisztességes harci fegyverek közé tartozik.

El lesz döntve a nagyvárad választás sorsa a vallási gyűlölködés felkeltése nélkül is, még pedig bizonyára úgy, hogy abban sem a Szabadság, sem a Nagyvárad Napló nem fogja örömet találni. Nem szükséges ahhoz mérgezett fegyverek használata, mit a népek egymás közötti harcaiból is kizárt már a genfi egyezmény.

Nagyvárad, 1906. jun. 8.

Kiváló tisztelettel:

Dr Stokker József.

A munkások nyugdíja.

— A francia törvényjavaslat. —

Írta: *Dr Molnár Kálmán.*

Páris, 1906. június 6.

Még nem törvény. De már nem is csupán a jövő zenéje. A képviselőház által f. évi február hó 23-án megszavazott törvényjavaslat csak a senatus elfogadását várja, hogy valóság legyen belőle. Igazi, élő valóság, mely 12 millió állampolgárnak biztosítja egy fáradságos munkában eltöltött élet alkonyán s végső nyomortól mentes, emberi megélhetést.

Káprázatos javaslat! Káprázatos szociális és nemzetgazdasági vonatkozásában, káprázatos tisztán emberiességi szempontból. E javaslat — mondja Willerand képviselő — a polgárosodás és béke törvénye lesz; újabb győzelme a biztosítás és szolidaritás eszméjének; újabb lépés a ragyogó köztársasági Ideál teljes megvalósítása felé!

A német munkásvédelmi törvényhozással együtt a szociális eszmék századának méltó befejezése és az új század reményteljes beköszöntője!

I.

Minden francia munkás, nemi különbség és a foglalkozási ágra való tekintet nélkül — a törvényben előirt feltételek mellett — 60 éves korában vagy rokkantság esetén — elidegeníthetetlen és végrehajtás alá nem vonható — nyugdíjra bir igénynyel.

A nyugdíjat azok adják össze, akiknek a munkás biztosítása közös érdekük: 1) maga a munkás adja bérének 2 százalékát; 2) a munkaadó ad ugyanannyit, amennyit a munkás; 3) ha 30 év alatt és a munkás 60 éves koráig ezen járulékok nem alkotnának olyan tőkét, mely 360 frank évjáradékot biztosítani képes, akkor a különbözetet fedezi az állam. A munkaadó járulékat semmi szín alatt nem hárítja át a munkásra. Minden ellenkező szerződés semmis.

A törvény három csoportba osztja a munkásokat:

Az I. csoportba tartoznak általában az ipari, kereskedelmi és mezőgazdasági munkások. Ezekre a biztosítás kötelező.

Az II. csoportba tartoznak a kisiparosok, kiskereskedők és általában mindazon francia állampolgárok, kik legfeljebb 20 frank egyenes adót fizetnek. Ezeknek a biztosítása fakultatív.

A III. csoportba tartoznak a feles bérlők, majorosok és bérlők, kik földjüket egyedül vagy családtagjaikkal és legfeljebb egy béres segélyével művelik. Ezeknek a biztosítása kötelező ugyan, de ha községi előjáróságuk előtt ez iránti akaratukat nyilvánítják, a kötelező biztosítás csoportjából a fakultatív biztosítás csoportjába esnek.

Ezek az alapelvek. — Lássuk a kivitel részleteit.

A törvény egyik legjellegzetesebb intézkedése, hogy nem tesz különbséget az ipari, kereskedelmi és mezőgazdasági munkás között. Egy munkás élet nyugodt öregségei biztosít, akármelyik ágában a nemzeti munkának örlődött fel a munkás ereje.

A „Nemzeti Munkás-Nyugdíjpénztár“-nak tagjává lesz és bérének 2 százalékát a pénztárba fizetni köteles minden munkás, aki szóbeli vagy írásbeli munkaszerződés alapján munkaadójától természetbeli vagy pénzbeli munkabért követelhet és pedig akár előre meghatározott összegben, akár nem. Ha a bér nem előre meghatározott pénzösszegben áll, becslésnek van helye. Így pl. becslés tárgyát képezi, hogy mennyi borrhavót kap az a borbélysegéd, aki fizetés nélkül, csupán borrhavóért szolgál, vagy hogy mennyi borrhavó marad annál a pinczérnél, aki borrhavójának egy részét gazdájának köteles beszolgáltatni.

Az eddig felsorolt intézkedések a francia állampolgárokra vonatkoznak. A külföldiek tekintetében ugy intézkedik a törvény, hogy ha a nemzeti munka védelméről szóló törvénynek megfelelően a községi előjáróság előtt a szabályszerű jelentkezést elvégezték: akkor ők is kötelesek nyugdíjigényük megszerzése céljából munkabérük 2 százalékát befizetni. A munkaadó járuléka és az állami hozzájárulás azonban csak az esetben van nekik biztosítva, ha a francia állam és honossági államuk között olyan viszonyossági szerződés van hatályban, melynek értelmében a munkás honossági államának területén francia munkások hasonló kedvezményben részesülnek. Ilyen szerződés nélkül a munkaadó járuléka a „javadalmazási alap“ javára esik.

Az említett viszonyosság kimutatása nem kívánatik meg, ha a munkásnak már említett szabályszerű jelentkezése óta 5 év eltelt. Ez esetben a munkás eddigi járulékaiknak összege megkettőztetik a „javadalmazási alap“-ból, a hova eddig a munkaadó járuléka befolytak s a munkás állandó és végleges munkaképtelenségének bekövetkezése vagy elhalálása esetén a törvénynek a francia állampolgárokra vonatkozó intézkedései teljes egészükben alkalmazást nyernek.

Amint már említettük, a nyugdíjra igényvel bír minden munkás munkabére 2 százalékát köteles a Munkás-Nyugdíjpénztárba befizetni. Két kivételt állapít meg a törvény:

1. Azok a munkások, kiknek napibére 150 frankot (létminimum) meg nem halad, nem fizetnek semmit, a 360 frankra menő nyugdíjigényük teljes épségbentartásával. A munkaadó ez esetben is köteles a 2 százalékos járulékot fizetni.

Ennek a kismunkás javára szolgáló intézkedésnek mintegy másik oldala a kisbirtokos javára szolgáló azon intézkedés, mely szerint a 60 éven felüli földtulajdonos, ha 500 frankot meg nem haladó haszonbér képezi egyedüli jövedelmét, a bérlője nyugdíjához fizetendő járuléka alul mentes.

2. Azon alkalmazottak, kiknek évi fizetése 2400 frankot meghalad, nem kötelesek ezen összegben felül is fizetni a 2 százalékot. Nem kötelesek, — de jogukban áll, ha maguknak ez uton nagyobb nyugdíjat kívánnak biztosítani.

Az is meg van engedve minden munkásnak, hogy nyugdíját nem a „Nemzeti Munkás-

Nyugdíjpénztár“-nál, hanem valamely más az állam által e célra alkalmasnak elismert nyugdíjpénztárnál biztosítsa.

Ezen állami elismerés feltétele, hogy az illető nyugdíjpénztár a munkaadónak a munkaséval legalább egyenlő hozzájárulása mellett minimális 360 frank nyugdíjat biztosítson. Fenn van tartva azonban a munkásnak az a joga, hogy bármikor indokolás nélkül kérheti nyugdíjigényének a Nemzeti Munkás-Nyugdíjpénztárhoz való átutalását.

A fentebb említett pénztárak a munkások beleegyezésével azok bérének 2 százalékánál nagyobb összeget is visszatarthatnak nyugdíjképzés céljára, de csak azon feltétellel, ha a munkaadó a maga rendes 2 százalékán kívül még legalább kétszer annyi járulékot fizet, mint a munkás járuléka 2 százalékot meghaladó része.

Meg van engedve továbbá, hogy a kötelező nyugdíjbiztosítás mellett valamely más pénztárnál is szerezzon magának a munkás nyugdíjigényét, hogy tehát két nyugdíjat is élvezhessen öregsége idején.

Érdekes a törvény intézkedése a munkás által beszolgáltatott járulékok tulajdonjoga tekintetében. A törvény azon normális esetet veszi alapul, melyben a munkás járulékaiknak beszolgáltatásával annak tulajdonjogát elveszti és helyette igényt szerez a minimális 360 frankos nyugdíjra. De megadja a munkásnak a jogot, hogy járulékaiknak tulajdonjogát magának fentartsa. Ez esetben természetesen a járulékok tőkésítési kamatlába jóval kisebb, s így a nyugdíjpénztár nem adhat olyan nagy nyugdíjat, mint adhatott volna a járulékok tulajdonjogának átengedése esetén. Szabály, hogy ilyenkor is úgy számítatik ki az állami hozzájárulás, mintha a járulékok tulajdonjoga átengedett volna s ez összeg csatoltatik a járulékok tőkésített összege után járó nyugdíjhoz. Így a nyugdíj 360 frankon alul lehet, de a munkás (csak a munkás!) járulékaiknak tőkésített összege az örökösöknek kiszolgáltatik.

Kétségtelen, hogy a munkás érdeke minél fiatalabb korban belépni a Munkás Nyugdíjpénztárba. És semmi sem állja útját, hogy a fiatal koru munkás, azonnal, amint az iskolakötelezettségből kikerült és az egyes munkáágakban dologra bocsátható, rögtön ne kezdje meg nyugdíjának összehordását. Az ilyen munkás rendkívül sok előnyben részesül:

1. Munkabére rendszerint még alul levén a 150 frankon, ő nem fizet semmit, csupán a munkaadó.

2. Az ilyen korán befizetett járulékok a tőkésítés szempontjából a leghatékonyabbak, úgy, hogy ez uton a munkás magának könnyen 360 francot meghaladó nyugdíjat biztosíthat.

3. A törvény különös kedvezménye folytan mindenki, aki már 60 éves kora előtt összegyűjtötte magának a 360 frank nyugdíjat biztosító tőkét, — jogosítva van nyugdíjának folyósítását már 50 éves korától kezdve bármikor igénybevenni.

4. Az esetben, ha a nyugdíjjaradék a 360 frankot meghaladja, a munkás a többletet bármikor igénybeveheti azon célból, hogy annak segélyével életbiztosítási szerződést kössön, vagy hogy magának végrehajts alá nem eső és elidegeníthetetlen földbirtokot vagy lakházat vásároljon.

Amint már említettük, az állam minden munkásnak 60 éves korában és 30 évi munka után 360 franc évjáradékot biztosít.

Hogy a munkaév beszámítassék, ahhoz szükséges, hogy a munkás az illető évben legalább 250 napot dolgozott legyen. Azonban vis major, mint pl. akaratlan munkaszünetelés, hosszas betegség, lebetegedés, sérülés esetén már 200 napi munka is biztosíthatja az év beszámítását.

Az állam a nyugdíjat a 60 éves kornak biztosítja. De vannak kivételek:

1. aki a nyugdíjat már előbb összegyűjtötte, már 50 éves korától kezdve kérheti nyugdíja folyósítását.

2. A bányászok már 50 éves korukban

és 25 évi munka után igényt tarthatnak a minimális 360 frankos nyugdíjra.

3. A vasutasok és bizonyos meghatározott egészségtelen foglalkozást űzők nyugdíj jogosultságának ideje külön intézkedés alapján 60 év előtt is — de nem 55 év előtt — beállhat. Ez esetben a megkívánt munkaévek száma annyival kevesebb lesz, emennyivel a nyugdíjjogosultság ideje a 60 év alá száll.

4. A munkás 60 éves korában sem köteles igénybevenni a részére biztosított nyugdíjat. A nyugdíjfelvétel megkezdését évről-évre elhalaszthatja s ezzel későbbi időre nagyobb nyugdíjra szerez igényt magának. Ugyancsak nyugdíjösszegének emelése végett a 2 százalékos járulékot tovább is fizetheti s ez esetben a munkaadó is tartozik azt fizetni. Ha azonban járulékat tovább fizetni nem akarja, a munkaadó járuléka a „javadalmazási alap“ javára esik.

Ha a biztosított — szándékosság esetét kivéve — súlyos sebesülés vagy korai elgyengülés folytán teljesen és állandóan munkaképtelenné lesz, éveinek számára tekintet nélkül nyugdíjra nyer igényt. Ez a nyugdíj nem haladhatja meg a már összegyűjtött összeg után illetékes járadék háromszorosát és nem lehet nagyobb 360 franknál.

Ha a biztosított meghal — és pedig akár még mint munkás, akár mint nyugdíjas — neje vagy 16 éven aluli kiskorú gyermekei 6 hónapig havi 50 frank segélyben részesülnek. Ez az intézkedés a törvény életbelépte napjától kezdve, már az átmeneti időtartam alatt is alkalmazandó.

(Vége köv.)

UJDONSÁGOK.

Igazi gyermekvédelem.

A Gyermekkorház igazgató-választmányának minden gyűlése hirdetője ezen áldásos intézmény újabb és újabb haladásának, fokozatos fejlődésének, egy-egy emlékoszlopa azon szép sikereknek, melyek az igazgató-főorvos fáradságos munkájához fűződnek.

De amilyen elismerésreméltó ez a működés, oly érthetetlen a társadalomnak érzéketlensége e nemes intézmény iránt. Pedig itt lenne a leghivatottabb tere az igazi gyermekvédelemnek. Rá is mutatott az igazgató-főorvos. Az ambulanciára bejáró szegény gyermekeknek ingyen orvosságot szerezni, a kórházból kikerült gyermekeket felruházni, részükre üdülőhelyet létesíteni, a gyógyítást újabb műszerek beszerzésével megkönnyíteni, ez az igazi gyermekvédelem.

De — ez nem divat — ehhez nem üti a nagydobot a páholy, ellenben a gyermekvédeligának a nagy reklamározás egyetlen nap alatt ezer koronát hozott össze Nagyváradon s felküldötték nyomban Budapestre, mintha itt-honnem jó helye lett volna annak a pénznek.

No de az a lelkesedés, amelylyel a polgármester felkarolta a gyermekkorház ügyét, biztató jel, hogy az igazgató-forvos panasza nem marad hatás nélkül.

A gyermekkorház választmányának mai üléséről tudósításunk a következő:

A Sztaroveszky-gyermekkorház igazgató-választmánya tegnap tartotta ülését Rimler Károly polgármester elnöklése alatt. Schiff Ernő dr. igazgató-főorvos, Baróthy Akos dr. főorvos, Dus László t. főügyész, Ragány János főszámvévő, Vucskics Gyula dr., Stark Gyula és Juricskay Barna részvételével.

A jelenlevők az ülést megelőzőleg megtekintették a kórtermeket, amelyekben ezidő szerint huszonkilenc szenvedő gyermeket ápolnak a jóságos apácák.

A tanácskozást *Rimler Károly* nyitotta meg. *Ragány János* előterjesztette az intézet zárszámadását és 1907. évi költségelőirányzatát. Az alap készlete volt az év kezdetén 220804 korona 35 fillér. Javára beírt az 1905 évben 30456 korona 69 fillér. Összes bevétel 251.261 korona 03 fillér. 1905 évben kiadott 38,853 korona s ekként az alap készlete a zárszámadás során kitüntetett érték nemekben 1905. év végén 212.498 korona 04 fillér lett. Az 1907. évi költségvetési előirányzattal kapcsolatban a főszámvevő az igazgató főorvosnak 400 korona, a műtőnek 200 korona tiszteletdíj emelését javasolja, míg a segéd-orvosnak javasolt 600 korona egészen új tételként szerepel. E tételek megokolást találnak ama körülményben, hogy a belügyminiszter engedelmével a kórházat kibővítették és így a folyó évre már 30 beteg létszám van előirányozva.

A választmány a zárszámadást s az előirányzatot tudomásul vette.

Ezután a jegyző felolvasta *Schiff Ernő* dr igazgató jelentését a kórház három esztendei működéséről. A jelentés mindenekelőtt az ambulán beteg forgalomról számolt be. Három év alatt közel 4000 beteg gyermek járt be az intézetbe és részesült ápolásban. Az első évben 789 ambuláns beteget volt a kórháznak, a második évben 1305., a harmadikban 1878., míg ebben az évben már 1000-nél több a bejárt betegek száma. Az intézetben az idén 58-al több beteget ápolnak most, mint a múlt év ugyanezen időszakában, vagyis 175 beteget. A kórház fedezi az összes kiadásokat, sőt takaríthat is. Ezután a napi élelmiszer adatairól emlékezik meg a jelentés, majd igen érdekesen mutat rá a társadalom közönyére az intézménnyel szemben.

A közönség abból a téves hitből indul ki, hogy a kórház gazdag, mindennel bőven rendelkezik. Holott bár az intézetnek tényleg van 220.000 korona vagyona, tulajdonképpen alig fordíthat 1000 koronát a betegápolás céljaira, miután a Sztaroveszky hagyaték haszonélvezeti joga nem az intézetet illeti. Így aztán tavaly mindössze 371 korona adomány érkezett.

Vucskics Gyula dr lelkes szavakkal fejezte ki köszönetét az igazgató főorvosnak lelkiismeretes, buzgó működéséért. *Rimler Károly* az igazgatói jelentést méltatta.

A jelentés tudomásulvételével a tanácskozás véget ért.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket, hogy úgy hátralékban levő, valamint a jelen negyedre szóló előfizetéseiket mielőbb beküldeni sziveskedjenek, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

* **Püspökünk utazása.** *Semrecsányi Pál* dr, megyés püspökünk, mint értesülünk, Bécs mellett való *Purkersdorfba* jutott, hol a nyár egy részét tölteni fogja.

* **A város zárszámadása.** Nagyvárad város 1905. évi zárszámadását már ismertettük. A terjedelmes munkát ma, szombaton délután 3 órakor veszi tárgyalás alá a pénzügyi-szakbizottság. A város törvényhatósága elé a pénteki közgyűlésen kerül a zárszámadás.

* **A villamosvasut menetdíjai.** A napokban a városházán tartott értekezleten, mint írtuk, a villamosvasut társaság képviselői a villamos vasut mostani 10 és 20 filléres díjainak további fenntartását javasolták, azzal, hogy a Szent László-tértől a honvéd hadkiegészítő parancsnokságig (*Markovits-ház*), *Velenczén* pedig a Hajótérig kiterjesztik a 10 filléres vonalszakaszt s csupán csak a két vasutállomásig legyen 20 fillér a menetdíj. A vasutársaság ezen javaslatát tegnap írásban is benyújtotta Nagyvárad városához. A kérdésben a pénteki városi közgyűlés határoz.

* **Az Auróra vegyigyár szennyviz csatornája.** Az Auróra vegyigyár igazgató-sága benyújtotta a gyár szennyviz levezető

csatornájának tervezetét. A terv szerint a gyárból kivezető csatorna *Kolozsvári-utcán* vonulna végig egész *Kertész-utcaig*, ahol a *Körözsbe* vezetné a gyár szennyvizét. Így azonban aligha engedélyi a vízjogi hatóság a csatorna kiépítését, hiszen éppen most van tárgyalás alatt, hogy a *Moskovits-féle* vegyigyár szennyviz levezetését is betiltsák, mert az országos vegyvizsgáló állomás véleménye szerint a vegyigyár szennyvize megfertőzteti a *Körözs* vizét. Ha az egyik vegyigyár szennyvize veszélyes, a másik sem lehet ártalmatlan.

* **Eljegyzés.** *Szendrői Székely Aurél* pozsonyi honvédhadnagy, kit városunkban is sokan ismernek, folyó hó 7-én tartotta eljegyzését *Budaházy Margitka* urleánynyal, dr *Fircsák Gyula* munkácségyházmegyei gör. kath. püspök unokájával.

* **A kétfogatu bérkocsik új állomása.** Nagyvárad város szépművészeti szakbizottsága tegnap délután a városházán ülést tartott. *Komlóssy József* elnöke alatt dr *Baróthy Akos*, dr *Hoványi Géza*, *Bozóky Béla*, *Moskovits Miksa* mérnök, *Köszeghy József*, *Beczky Lajos*, *Schwartz Izidor*, *Gerő Armin*, *Rendes Vilmos* és dr *Istvánfy István* jegyző voltak jelen. *Stern Miklós* háztulajdonos azon kérelmével foglalkozik első sorban, hogy *Szániszló-utca* sarkán levő háza elől más helyre jelöljék ki a kétfogatu bérkocsi megálló helyét. Hosszas vita után a bizottság véleményezi, hogy a kétfogatu bérkocsik egy részét a színház háta mögött *Szilágyi-utczára*, másik részét pedig a *Széchenyi sétány* mellé, szemben a *Platky-házzal* helyezték el. *Schwarcz Izidor* irásban beadott indítványt tett, hogy a *Poynár-ház* előtt levő csonka járdát egészítsék ki a ház hosszában, a *Czillér-féle* üzlet előtt szélesítsék meg a járdát, s végül a dr *Várady Zsigmond* háza előtt készítsenek járdát. A bizottság a két előbbi indítványt mellőzte, azonban véleményezi, hogy dr *Várady Zsigmond* háza előtt fél méter széles járdát készíttessen a város. Ez valóságos csodabogár lesz. Itt ugyanis a villamos jár és a ház fala között 2:80 méter széles az egész terület.

* **Kegyetlen béres.** *Tamásdai tudósítónk* egy ember kegyetlenségéről tesz jelentést. *Matula György* tamásdai béres valami csekélység miatt *Mirama Péter* 9 éves bojtárját ezeltől két nappal, egy doronggal kegyetlenül elverte. A gyermek tegnap belső vérzésben meghalt. Vérzése a béres brutális eljárásának tulajdonítható, miért is *Matula* ellen megindították az eljárást.

* **Rejtelmes hulla.** Titokzatos bűntény tartja igazgatóságban *Belényes Ujlak* lakosságát. Tegnap délelőtt több mezeimunkás ment ki az ottani termőfeldekre, hogy napi munkájukat teljesítsék. Már csaknem szétszéledtek, ki-ki a maga munkája után, mikor az egyik munkás erős kiabálása visszatértette őket. Az összegyűlt emberek egy hulla körül állottak meg. A hullának nem volt sem feje sem karja. Ruházata után itélve az elhalt munkásember volt, azonban kilétét megállapítani nem tudják. Az esetről azonnal jelentést tettek a királyi ügyészségnek. Az ügyészség a rejtelmes hulla kivoltának megállapítását rendelte el. Ez intézkedés után a hullát beszállították a község házára és ott közszemlére van kitéve. Tömegesen keresik fel a hullát a szomszédos helyiségekből is azonban még csak nyomravezető adatokat sem tudtak szerezni. A körülményekből itélve a hulla bűntény áldozata, melynek felderítésére mindent elkövet a hatóság. A hullát még három napig fogják közszemlén tartani és aztán részletes leírást fognak róla venni és elfogják temetni. A leírás nyomán a nyomozást, habár óriási nehézségekkel jár, mégis folytatni fogják.

EGYESÜLETEK.

Jóváhagyott alapszabályok. A földmivelésügyi miniszter a Nyugatmagyarországi földmivelők gazdasági egyesületének alapszabályait jóváhagyta.

Uj nőegylet. *Komádiban* izr. nőegylet alakult, melynek alapszabályait a mezőkereszteti főszolgabíró tegnap terjesztette be az alispánnak, rendeltetési helyére leendő juttatás végett.

MULATSÁG.

Az iparos ifjak mulatsága. A nagyváradai ipartestület ifjuságának önképző egylete f. hó 9-én, azaz ma este tartja háziestélyét saját helyiségében (*Körös-utca* 10. sz. a.) az udvarban épült nagyteremben, mely az általános érdeklődésből itélve sikerültnek ígérkezik. Külön meghívó ez alkalommal nem lesz kibocsátva. A multság este 8 órakor lesz, beléptidij: 60 fill.

Az estélyt bevezető műsor a következő:

1. Elnöki megnyitó.
2. Vig monolog. Előadja: *Poratonek Mihály*.
3. Magyar dalok. Énekli: *Szalai Margit* kisasszony.
4. Komoly szavaltat. Előadja: *Balázs Rózsika* kisasszony.
5. Dalok. Énekli: *Klein János*.

Nyári táncmulatság. A nagyváradai keresztény kereskedők és kereskedő ifjak létesítendő egyesületük alapja javára 1906. június hó 14-én (*Ürnapkor*) a Sport-téren zártkörű nyári táncmulatságot rendeznek, a meghívókat most bocsátotta ki a rendezőség. Beléptidij: személyjegy 2 kor., családjegy 4 korona. Kezdeté este 8 órakor. A zenét *Dula Miklós* zenekara szolgáltatja. Felülfizetéseket köszönettel fogad és hirlapilag nyugtáz a rendezőség. Jegyek előre válthatók *Láng József* fő-utcai papír üzletében, *Czillér Imre* Fő-utca, *Kádár János* Fő-utca és a rendezőség tagjainál. A táncmulatság már előre is fényes sikerűnek mondható. Nagy érdeklődés mutatkozik a multság iránt. A multság rendezői fáradságtalan buzgalommal munkálkodnak a fényes siker elérésére.

Táncmulatság Réven. Az élesdi állami tisztviselők 1606. évi június hó 29-én (*Péter és Pál napján*) a révi *Zichy csepkőbarlangnál* nyári táncmulatságot rendeznek. A multságára a rendezőbizottság most küldte szét a meghívókat. A tánc délután 3 órakor kezdődik. Belépti-jegy személyenkint 2 korona, család-jegy 5 korona. A tiszta jövedelem a révi *Zichy barlang* bejáratánál *Czárán Gyula* emlékére állítandó emléktábla alapja javára fordítatik; ezen nemes célra való tekintettel a felülfizetések köszönettel fogadtatnak s hirlapilag nyugtáztatnak. Jegyek előre válthatók *Élessden Jakabfi Lipót*, *Réven* pedig *Kakas Venczel* kereskedésében. A közönségnek több helyiséggel bíró emeletes vendéglő és sátrak fogognak rendelkezésére állani. Így a multság az időjárásra való tekintet nélkül, minden körülmények között meg fog tartatni. A szokott siker bizonyára most sem fogja elhagyni az állami tisztviselők buzgólkodásait. Annál is inkább mert a legszerencsésebben jártak el a helyiség megválasztásában.

Igazságszolgáltatás.

A bihari sztrájkolók büntetése. A kora tavasszal oly nagy port felvert bihari sztrájk vezéreire most mondották ki a büntetést. A központi járás főszolgabírája a napokban tartotta meg ez ügyben a tárgyalást, melynek eredménye egy időre hathatós példa lesz a lelketlen igazgatóknak. *Márk Márton* és társait a főszolgabíró 10 napi elzárással és 100 korona mellékbüntetéssel sújtotta. Az ítélet gondoskodott arról is, hogy ha ez a kis összeg nem lesz kifizethető, hát lehet helyette ülni is.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Szombat: Gül-Baba. (Szentgyörgyi Lenke vendégjátéka.)

Vasárnap: Tavasz. (Szentgyörgyi Lenke vendégjátéka.)

Tavasz.

— Szentgyörgyi Lenke. —

Czélzatosan vagy véletlenül választotta-e Szentgyörgyi Lenke a Tavaszt nagyváradi bemutatkozásául? nem tudom. De az bizonyos, hogy egyéniségéhez illőbb címet nem találhatott volna.

Szentgyörgyi Lenke egyénisége maga a tavasz, a búbajos május. A színpadra lebbent májusi hangulat. Akkor lett országszerte ismertté a neve, mikor Fedák Zsazsa ellen indított színpadi válóper hűtlen elhagyás címén a Király Színház.

Természetes, hogy a válóper a színpadi stílnak megfelelően kibéküléssel végződött; de a különválás tartama alatt a Király-Színház dédelgetett primadonnája Szentgyörgyi Lenke volt, a ki azóta az operetprimadonnák közt meg is tartotta helyét az első sorban.

Erre predestinálja őt minden. Megjelenése végtelenül bájos, a fiatalság ragyog mosolyából. Temperamentuma csupa tűz, mozdulatai telve vannak grációzitással, ért a pajkos tréfi fákhoz, vannak eredeti ötletei s amellet szerepén mégis föltétlenül uralkodik. A dévajkodást is olyan komoly arccal csinálja, hogy megkettőzi a hatást. Szóval művészete üde, fiatalos, bájos, de egyuttal igaz, komoly tehetőségre vall.

Táncza is csupa báj és csupa sikk. Éneke természetesen nem áll operai magaslaton, de kellemes. Mindenesetre több zene van hamisítatlan, zamatos magyaros kiejtésében.

Természetes, hogy tegnap a Tavasz Anna szerepében egy csapásra meghódította a közönséget. Volt taps, kihívás, ujrázás, virág, éljenzés. Sokat ígérő fogadtatás, remélhetőleg a folytatás a közönség számát is fokozni fogja.

A többi szereplő versenyre látszott kelni, hogy a vendégművésznő mellett minél szebb sikert arasson. *Károlyi* Leona pompás éneke, *Palásthy* ötletes játéka, ügyes táncza s Szentgyörgyi Lenkével remekül előadott füttykettőse, *Tihanyi* kacagatóan komikus Náci pinzére mind csak emelték az est sikerét. Toronyi, Bérczi, Pogány Janka, Andai Terka, Révész Ilonka is dicséretet érdemelnek. Nem tévesztette hatását Bércziné, Zách Terka s a két Lengyel nővér remek lepke-táncza sem.

Palásthy egy ízben lekéselt egy egész jelenetről s csak a kóristák ügyessége mentette meg nagyobb katasztrófától.

Nirschi Emilia és Brada Elek Nagy-Váradon Hétfőn este valóságos szenzációja lesz a színháznak, két érdekes vendég révén. Az egyik Nirschi, Emilia, a Vigszínházi Fedák kabareten feltűnt tánczosnő, kinek szereplése a művészi és irodalmi körök véleménye szerint a kabaret kluja volt. Labunszkája, a birneves orosz tánczosnő vendégszereplése óta Budapesten ily sikerrel nem debütált tánczosnő. Nirschi Emilia, miután egy csapásra meghódította a Fedák-kabareten Budapest legkényesebb izlésű közönségét, Brada Elekkel, az Operaház első tánczosával, vidéki körútra indult. Az

érdekes pár ma és holnap este a kolozsvári Nemzeti Színházban vendégszerepel, hétfőn és kedden este pedig a nagyváradi közönség előtt lép föl. A színház hétfőn este a Parasztszücsület kedden pedig a Pillangó kisasszony egy felvonásos operák előadásával, egy időben lépteti fel a táncművészeket.

A produkciók mindkét este két részből állanak. Az első rész az operaelőadás előtt, tehát pontban nyolcz órakor, a második rész pedig az opera előadása után kezdődik. A vendégek táncprodukciója körülbelül negyven perczet vesz igénybe s így az egy felvonásos operaelőadással épen kitölt egy estét. A színház a szenzációs sikerűnek ígérkező vendégszereplést bérletben rendezi.

TÁVIRATOK.

A madridi merénylet.

Budapest, június 8. (Saját tud. táv.) Londonból jelentik: A Daily Telegraph madridi tudósítója magától Alfonz királytól hallotta, hogy a királyné csak annak köszöni menekülését, hogy a bombavetés pillanatában a kocsii ellenkező oldalán hajolt ki, hogy a tribünön levő nők üdvözlését viszonzza. A királyné egészen addig balfelé nyújtotta ki kezét és ha nem változtatta volna meg helyzetét, akkor a bomba bizonyosan szétzúzta volna a kezét.

A Wrede-pör.

Budapest, június 8. (Saját tud. táv.) Schweinből jelentik. Az országos törvényszék megszüntette az eljárást a lopással vádolt Wrede hercegnő ellen és elrendelte, hogy elmebetegsége miatt gyógyító intézetbe szállítsák.

REGÉNYCSARNOK.

Györgyejev Foma.

Irta: Gorkij Maxim 85.

— Helyem? Hazudsz! — kiáltotta Foma.
— Nos? Mit tudsz hát?
— Én?
— Igen te.
— Például, agyon tudnák verni.
— Oh te ostoba! — mondta Jesov mély meggyőződéssel és nagy szájalommal. Hát az is valami? Ugyis olyan vagyok, mint a félholt.

Foma figyelmét most egy másik csoport vonta el. Két férfi beszélgetett egymással.
— Az én véleményem szerint — mondta az egyik, nagy ostobaság. Magunkfajta embernek nem szabad megnősülni. Gyermek, az asszony ruhája...

— De derék leány — mondta a másik.
— Persze, hogy most derék. A menyasszony egészen más, mint az asszony. De te tönkre mégy a munkában s őt is tönkre teszed. Minekünk nem szabad megnősülnünk!

— Foma azt gondolta;
— Ennek az embernek igaza van.
Aztán az jutott eszébe:

— Mégis milyen büszkék ezek az emberek. Most valaki így szólt:
— Jöjjön közelebb Györgyejev ur.

Alacsony, kövér legényke állott előtte. Testét zubbony fődte, lábát magas csizma takarta s mosolyogva nézett Fomára. Fomának tetszett gömbölyű, széles arca, kövér orra s ő is mosolygott, mikor válaszolt:

— Ok kérem... Hát a konyakkal mi lesz. Talán belekóstolhatnánk már? Tíz üveget hoztam magammal.

— Oh! Látszik, hogy ön komoly keres-

kedő. Legott közlöm a társasággal ezt az örven-detes hirt.

Hangosan és vidáman nevetett. Foma is kacagott s érezte, hogy mint terjed át ő reá is a fiu vidámsága.

Az estipir most kihamvadt. Messze nyugaton, mintha hatalmas bibor függőnyt borítottak volna a földre, hogy szabadon láthassák az emberek a csillagos eget. A messzeségben, ahol a város sötét tömege látszott, kigyultak a lámpások, az erdő hallgatott, s úgy emelkedett az ég felé, mint egy hatalmas, beláthatatlan fal. A hold még nem jött föl az égre s a mezőket langyos borongás feküdte meg.

A társaság körbe ült a tűz köré. Foma Jesov mellett ült, hátat fordított a tűznek s s jól megvilágított, vidám, egyszerű arcokat látott maga előtt. Mindnyájan jó hangulatban voltak már az italtól, tréfáltak, nevetgéltek, olykor daloltak s ittak, majd meg uborkát, kenyeret és kolbászt ettek. Mindez nagyon tetszett Fomának, aki egyre szabadabban érezte magát s a hangulat emelkedésével egyre jobban nőtt benne a vágy, hogy valami szépet mondjon ezeknek az embereknek, Jesov egyre izgett mozgott, a vállával lökdöste Fomát s miközben a fejét csóválta, valami érthetetlen dolgot mormogott.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Értéktőzsde.

Budapest, június 8.

Osztrák hitelrészvény	— — —	678
Magyar hitelrészvény	— — —	796
Leszámitoló bank	— — —	506
Rimamurányi	— — —	525
Osztrák-m. államvasuti részvény	— — —	670
Közuti vasut	— — —	594
Városi villamos vasut	— — —	327.50

A gabonatőzsde határideje

Budapest, június 8.

Buza okt.	— — —	16.82
Rozs okt.-re	— — —	17.12
Tengeri április 1906	— — —	14
Zab ápr.-ra	— — —	13.64
Repcze aug.-ra	— — —	—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1906 június 8-án.

Magyar aranyjárdék 4%	— — —	114
Magyar koronajárdék 4%	— — —	95.75
Magyar keleti vasuti államkötvény 4%	— — —	85.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	— — —	50.95
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	— — —	50.98
Magyar gyermek sorsjegy-kölcsön	— — —	210.50
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön	— — —	157.50
Osztrák járadék papirban	— — —	99.50
Osztrák járadék ezüstben	— — —	100.50
Osztrák korona járadék	— — —	118
Osztrák járadék aranyban	— — —	99.75
1860. oszt. államsorsjegyek	— — —	157.50
Osztrák-magyar bankrészvény	— — —	95.65
Magyar hitelbank részvény	— — —	817.50
Osztrák hitelbank intézeti részvény	— — —	675.75
Osztrák-magyar államvasuti részvény	— — —	680
Német birodalmi márka	— — —	19.12
London vista	— — —	117.25
Páris vista	— — —	240.30
20 márkás arany	— — —	95.45
20 frankos frankos (Napolendör)	— — —	23.46

Tarisznyaárulás az állatvásárokon.

A tarisznya házi ipari fellendítése érdekében a kereskedelmi miniszter leiratot küldött minden törvényhatóságnak. Az értesítésben a miniszter megengedi, hogy az állatvásárok mellett magyar gyártmányu tarisznyákat is árulhatnak.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Uj étterem és sör- csarnok.

Van szerencsém Nagyvárad város és környéke t. uriközönségének b. tudomására hozni, hogy a

Rimanóczy éttermet

teljesen újjáalakítva, kibővitve és külön

polgári sörcsarnok-

kal a legmodernebbül berendezve,

megnyitottam.

A mikor városunk e legujabb helyiségeit óriási áldozatokat nem kimélve a t. közönség rendelkezésére bocsájtottam, bizalommal kérem szakértelmem és ismeretségem alapján a n. é. közönség szives támogatását.

Tisztelettel

Öz. Karner Gyuláné.

Izletes zóna-villásreggeli.

Folyton frissen csapolt Dréher sör!

Lakatos műhely

áthelyezés.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy **lakatos műhelyün-**ket Nagypiacz-téri Ováry-házból a

Szalárdi-u. 9. szám alá

helyeztük, hol minden e szakmába vágó munkát lehető legpontosabban és csinos kivitelben készítünk szolid árak mellett. Rácsokat, sirkerítéseket, vasablakokat, napellenzőket elsőrendű kivitelben. Kitűnő takaréktűzhelyeket szavatosság mellett és minden e szakmába tartozó legkisebb javításokat gyorsan és pontosan személyesen végzünk.

Szives pártfogásaikat kérve, maradtunk kiváló tisztelettel

Maár Lajos és Testvére.

Köszvény- és rheumabetegeknek,

kik ezen betegségtől alaposan szabadulni akarnak, nem ajánlható eléggé a valódi Vilmos-féle köszvény és rhema elleni vértisztító tea. Készítője Wilhelm Ferencz gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító, Neunkirchen, Alsó-Ausztria; a párisi és mellbournei kiállításokon a legmagasabb díjjal — arany éremmel — lett kitüntetve. Kapható Franz Wilhelm, gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállítónál Neunkirchen, Alsó-Ausztria valamint nevesebb gyógyszertárakban és drogueriákban.

Kapható Franz Wilhelm gyógyszerész cs. és kir. udvari szállítónál Neunkirchen, Alsó-Ausztria, valamint nevesebb gyógyszertárakban és drogueriákban.

3°/_o-os jelzálogsorsjegyek

K I C S E R É L É S É T

Uj nyereménykötvényekre

EREDETI feltételek mellett

költség- és jutalékmentesen

E L V Á L L A L J U K.

Biharmegyei Takarékpénztár.

Felhívás!

A Magyar Jelzáloghitelbank 3°/_o-os nyereménykötvényei legközelebb konvertálatni fognak miért is ezen

3°/_o-os jelzálogsorsjegyek

konvertálás céljából nálunk már most bejelenthetők.

A konvertálási művelet során nem konvertált kötvények helyébe lépő s kitűnő sorsolási tervvel bíró

uj sorsjegyekre

előjegyzésekkel az eredeti feltételek mellett *darabonként*

20 korona lefizetése ellenében elfogadunk.

Nagyvárad, 1906. június 2.

POLGÁRI TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG,

Kossuth Lajos utca.

Telephon 205.

3°/_o-os Jelzálogsorsjegyek

nálunk már most bejelenthetők *konvertálás céljából.*

Elfogadunk előjegyzéseket

uj jelzálogsorsjegyekre

az eredeti feltételek mellett

Főnyeremény: Egy millió korona.

Előjegyzéseknél darabonként 20 korona óvadék csatolandó.

Ezen sorjegyekre kölcsönt a *legelőnyösebb* feltételek mellett nyújtunk és drágább kölcsönöket konvertálunk.

BIHARMEGYEI KERESKEDELMI-, IPAR- és TERMÉNYHITELBANK

Nagyvárad, Teleky-utca 3. szám.

Telefon: 46. szám.

Dorongosi dűlőben
Szy József féle teljesen be-
 iltetett és termő szőlő 9
 parcellában eladó. Venni
 szándékozók értekezhet-
 nek a Polgári Takarékpénztárban **Kossuth Lajos**
 utca 4 sz.

HIRDE T É S E K

jutányos árban

felvételnek a

„TISZÁNTÚL”

kiadóhivatalában.

Hirdetés.

A „NAGYVÁRADI HITELBANK” részvénytársaság. (Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

Elfogad betéteket.

Legalább 3 hóig elhelyezett összeg után 5%-os kamatot fizet.

Leszámitol váltókat.

Előleget ad: értékpapírokra, ékszerekre és terményekre.

Jelzálog kölcsönt nyújt: házakra és földbirtokra.

Az igazgatóság.

TÖRT SZÁMOK

TANÍTÁSA ÉS TANULÁSA

középiskolába készülő
 tanulók, kisiparosok
 és kisgazdák számára.

Irla: **RÁTKAY JÓZSEF.**

Kapható a
 Szent László nyomdában.

Szilágyi Dezső-utca 5. sz.

Ára 20 fillér.

Vidékre 25 fillér előleges beküldése
 mellett bérmentesen küldetik meg.

Gyomorbajosok figyelmébe!

Mindazok, kik hűlés, gyomormegterhelés, igen meleg vagy igen hideg és rossz, vagy nehezen emészthető éledelek, vagy rendetlen életmód által

gyomorhűlés, gyomorgöres, gyomorhaj, nehéz emésztés, elnyálkásodási

bajokban szenvednek, ajánljuk az alábbi, igen jó és hathatós szert, mely már évek óta használatban van. Ez a híres

vértisztító és emésztést elősegítő

Ullrich Hubert-féle növény-bor.

Ezen növény-bor kitünő gyógyhatású növényekből s jó borból van készítve erősíti s eleveníti az embernek az egész emésztő szervezetét anélkül, hogy hajtószert lenne. A növény-bor tisztítja a vért minden rossz és betegséget okozó elemektől és elősegíti az új vér képezését.

A növény-bor idejekoráni használata által a gyomorbajokat még csirájukban elfojtja. Ezen szer az összes ilyen fajta szerek felett áll. Fejfájás, felbőfögés, gyomorégés, szélszorulás, émelygés, hányás, mely idült gyomorfájásoknál nagy mértékben lépnek fel, ezen szer egy-szeri használata után megszűnnek.

Székszorulás és annak kellemetlen következményei, u. m.: **szorogatás, bél-görcsök, szivdobogás, álmatlanság, továbbá vértöduálás a májban, lépben és aranyér** bántalmak ezen kitünő gyógyhatású növény-bor használata által gyorsan és fájdalom nélkül megszűnnek.

E növény-bor megakadályozza az emészthetlenséget, előmozdítja az emésztési képességet és eltávolít könnyen székelés által minden rossz anyagot a gyomor- és belekből.

A sápadt, sovány kinézés, vérszegénység, gyengeség rendszerint rossz emésztés következménye hiányos vérképzés és a májbeteg állapotát hól ered. Teljes étvágytalanság, álmatlan éjék, idegfeszítések, lehangoltságok, álmatlanságok, főfájások a beteget sokszor leverik.

A növény-bor a gyenge életérnek új elemet ad. A növény-bor emeli az étvágyat, növeli az emésztési és léplálkozást, új erőt és életet ad.

Számtalan elismerő- és köszönő-levelek adnak erről bizonyosságot.

Ezen növény-bor kapható üvegekben 3 és 4 koronáért Nagyvárad, Püspöki, Csátár, Bihar, Körös-Tarján, Berep-Böszörmény, Mező-Keresztes, Komádi, Zsadán, Marcziháza, Nagy-Szalonta, Tenke, Rossia, Rév, Szilágy-Somlyó, Kémer, Margitta, Székelyhid, Szalárd, Bihar, Diószeg, Nagy-Léta, Pocsaj, Kiss-Marja, Konyár, Hosszu-Pályi, Derecske, Berettyó-Ujfalu, Zsáka, Csökmő, Szeghalom, Vésztő, Okány, Sarkad, Kőtegyán, Gyula, Doboz, Békés Békés-Csaba stb. stb. — Kapható még Ausztria és Magyarország összes nagyobb és kisebb városok összes gyógyszertáraiban.

Továbbá a gyógyszertárak Nagyváradon küldenek 3 és több üveggel ezen növény-bor Ausztria és Magyarország összes helységeibe **eredeti árakon.**

Utánzásoktól őrizkedni!

Tessék mindig az „Ullrich Hubert-féle növény-bort” kérni.

3%-os jelzálogsorsjegyek conversióját

azaz a kibocsátandó új jelzálogsorsjegyekre való kicserélését a legközelebb hivatalosan közzeleendő feltételek mellett **teljesen költségmentesen** teljesítjük.

Felkérjük a **3%-os jelzálogsorsjegyek** birtokosait, hogy ezen sorsjegyeket összes szelvényeivel együtt kicserélés végett hozzánk már most beküldeni sziveskedjenek. — Ezen új jelzálogsorsjegyekre **előjegyzéseket** a hivatalosan közzeleendő eredeti feltételek mellett fogadunk el. Bejelentéskor sorsjegyenként 10 korona fizetendő.

Központi Takarékpénztár, Szilágyi Dezső-u. (dr. Adorján-ház).

*Pártoljuk a hazai ipart! Nevigyünk pénzünket idegenbe,
 hanem vásároljunk kizárólag magyar készítményü*

BÚTOROKAT

gyári árban, kezeség mellett a

Magyar Műbútorgyár Részvénytársaságnál

NAGYVÁRADON, FŐ-UTCZA ELEJÉN.

Ipari és kereskedelmi vezető: PORJESZ HERMAN.

Teljes lakás- szálloda- és kávéházberendezések műipari vállalata.

Kivánatra tervek és költségvetések. — Telefon 421 szám.